

ELOFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
 Egy évre ... .. 240 Leu,
 Fél évre ... .. 120 Leu,
 Egy negyed évre ... 60 Leu,
 Egy óra ... .. 20 Leu.

Hirdetések árszabás szerinti díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG
 Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
 utak palotájában.
 KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Vállalat
 Boulevardul Regala Ferdinand I.
 (József téherceg-ut.) 22. szám.
 TELEFON-SZÁM 191.

ARAD, 1922.

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF.

Péntek, augusztus 18.

FOBB KOZLEMENYEK:

ARADI EMBER A MAGYAR DE-
 VIZAKÖZPONT ÉLÉN.
 ÁLLASÁTÓL MEGFOSZTOTT
 MAGYAR KÉPVISELŐ.
 VASUT ARADON AT SZALO-
 NIKIIG.
 EGY ARADI AUTOMOBILVAL-
 LALKOZÓ ÜZELMEL.
 TAGADNAK A GALSAI GYL-
 KOSOK.
 FELJELENTÉS EGY ARADI
 TISZTIVISELŐ ELLEN.
 A VAROSHAZAN ELTONT HIVA-
 TALOS AKTAK.

A tizenegyedik csapás.

A sok csapás után meglátogatta annak idején a magyar fővárost a legnagyobb csapások egyike: a drágaság. Zürichből indult ki a rém, amely nem csak a Duna két partján pompázó metropolist fekdte meg, hanem folytatta útját kelet felé is. Amikor Zürichben zuhant a magyar valuta állását jelző barométer, a magyar főváros kirakataiban szinte óráról-órára megváltoztak az árakat feltüntető táblák, mérhetetlen szomorúságára és nyomorúságára a dolgozó tömegeknek. De amikor a korona kurzusa emelkedett, az árak nem csökkentek, ha-

nem megtartották azt a nívót, a melyet a rossz korona idején elértek.

Az egyiptomi tíz csapásnál rettegetesebb tizenegyedik nemcsak komoly gondolkodásra, hanem még komolyabb és elhatározó cselekedetre készítette a magyar kormányt, amely belátta, hogy cselekednie kell, máskülönben menthetetlenül elpusztul az ország. És cselekedett. Drákói szigorúságu rendszabályokat léptetett életbe az elviselhetetlen drágaság letörésére. Árellenőrző razziák járják végig Budapestet, a tettenért árdrágítókat lefogják, internálják, gyorsan itélkeznek felettük és az ítélet kiméletlenül szigorú, de megérdemelt. A védekezés hatékonyabbá tétele végett rögtönítelő, ugynevezett piaci bíróságokat állítanak fel, amelyek nyomban fogják itélkezni a vétkesek felett. Magyarországon oly nagy és jogos az elkeseredés a drágaság miatt, hogy az igazságügyminiszter nyílt gyűlésen akasztófával fejegette meg az árdrágítókat.

A védekezés még csak rövid ideje tart, de már érezhető jótekonny hatása. Még ha rosszabbodik is a magyar valuta, nem mernek előállni a maximális árak felemelésével, attól pedig elszoktak,

hogy akkor kérjenek áremelést, a mikor a valuta emelkedik. Ez a jelenség megszűnt, de helyébe lépett az olcsóbbodási hullám. Igaz, hogy még csak gyenge rezgése érezhető, de nemsokára jótékony, üdítő áradata fogja előnteni az egész magyar gazdasági életet. A rendszabályok, bár későn érkeztek, de mégis hatásosaknak bizonyulnak.

Az osztrák kormány utánozni

Lloyd-George elvesztette a játékot.

(Angliát okolják az eredménytelenségért. — Wirth kancellár válaszol Poincaré vádjaira.)

Beszámolt az Aradi Közlöny arról, hogy a londoni konferencia eredmény nélkül végződött. Ennek az az oka, hogy Lloyd-George angol miniszterelnök nyári pihenése alatt Poincaré megnyerte az olaszokat és Schanzer olasz külügyminiszter megingott, a belgák pedig inkább, mint valaha, a francia politikához pártoltak át. Nem tudni, hogy az olaszok és belgák megsértődtek-e, amiért Lloyd-George falura ment vagy pedig az az oka a Pálfordulásnak, hogy Belgiumnak szénre és fára, Olaszországnak pedig pénzre van szüksége. Az utolsó ülésen Schanzer már csak kellellenül támogatta Lloyd-Georget, a belgák pedig szembe-

igyekeztek a budapesti rendszabályokat. Hogy sikerrel, azt bajos megjósolni, mert Ausztria gazdasági élete fenéig korhadt.

Könnyű volna most következtést levonni. Nem tesszük. Csupán azt a tényt konstatáljuk, hogy eredményesen le lehet küzdeni a tizenegyedik csapást, ha az ország sorsát intéző tényezők a polgárok érdekeit tartják szem előtt.

fordultak vele. Ekkor Lloyd-George már látta, hogy elvesztette a játékot.

Anglia az oka.

LONDON. A konferencia befejezése után Poincaré egy nyilatkozatban azt hangoztatta, hogy Franciaország mérsékletes volt és a tárgyalások meghiusulásáért az angol kormány hibás. Hangoztatta, hogy a döntésig Németországnak teljesítenie kell a havi 50 millió aranyárka jóvátételi összeg fizetését. Franciaország nem adhat moratóriumot biztosítékok nélkül, mert nyilvánvaló, hogy Németország maga hibás fizetékép- telenségeért.

BUDAPESTI LEVÉL.

(Botrányok, pletykák és szenzációk.)

Mindenekelőtt egy épületés botrányról óhajtok beszámolni. A színhely a Ritz-szálloda budapesti vendéglőjének étterme. Felérkeztetjük pincérek szolgáltnak fel és a csillogó szervizeket elárasztja a sok virág. A finom és hangulatos kép alatt négy munkácsi fiatalember ül. Négyen vannak és most jöttek Munkácsról. Szokolosok. Finom szokolokat hoztak és bejelentik a pincéreknek is, akik sorban hordják fel a pompásnál-pompásabb étkeket. Pezsgő is előkerül. Az egyik fiatalember már kissé be van csipve és egy éjszakai kuplét kezd énekelni. A főpincér kétszer is leintí. Nem használ. Mind bátrabban és hangosabban kocintanak. Nem lehet velük bírni. Hiába az éthordók minden kecségető ajánlata, nem lehet őket külön terembe csalni. Ők az egész publikum szemeláttára akarnak „ricsajozni.”

— Én a pénzemért ott mulatok, ahol akarok! — jelentí ki hangosan az egyik szokolista, miként a pesti argot a cseh korona boldog tulajdonosait nevezte.

A pincér azonban nem tágit, ragaszkodik a házirendhez, mire az egyik kijelenti, hogy ő cseh állampolgár és neki ebben a rongyos országban nem parancsolnak. Kikér magának minden molesztálást, mert a követségen tesz jelentést róla. Ezután nagy hangon „nőt rendel.” Mindez délután fél kettőkor és miként már előbb írtam, Budapest egyik legelőkelőbb éttermében történt. Mivel természetesen a „nőt” nem kapták meg, szemlét tartottak a teremben „portéka” után. Az egyik, egy kis alacsony, vörös monoklit tett fel és azon keresztül „gusz táltta meg” atyja és vőlegénye társaságában ülő fiatal 17 esztendő leányát V. Z. volt főispánnak. Poharát is felemelte később és úgy köszönt felé. — A leányka természetesen nem reagált, mire a fiatalember kétszer is megismételte az inzultust. Társai röhejjel kísérték és várták az eredményt. Ez egy kissé más volt, mint amit vártak. Ugyanis a fiatal leány vőlegénye, K. S. dr. földbirtokos észrevette az inzultust, székét ragadott és nem törődve a követségi védelemmel, a négy munkácsi fiatalembert kihajította az étteremből. Az eltávolítás ugyan igen gyorsan ment, azonban a pincéreknek mégis si-

került a garázdálkodó munkácsiak neveit megállapítani. Holzinger Hermannak, Shajorics Bélának, Roth Gézának és Hajnoricsnak hívják őket. Hajnorics urnak nem sikerült másik nevet megállapítani. Ismertető jele: Piros haj, szőke bajusz, szeplős, husos kép és kék szemek. Ottmaradt az asztal alatt . . .

Budapesten egyébként most minden házban nagy murik folynak. A korona esik, az emberek egyre rosszabbodó pénzüket élvezni akarják, amíg tudják. Az egyik Mester-utcai házban még reggel háromkor is olyan nagy volt a zaj, hogy a szomszédos házak lakói nem tudtak aludni. Rendőrt hívtak, az felment a mulatózók közé, mire azok kidobták. A rendőr azonban tíz perc múlva negyedmagával visszatért. A mulatózó társaság erre mind a négy rendőrt kidobta. Tíz perc múlva ismét visszatértek, de most már tízen voltak. Erre azután előlépett egy fiatal ur, igazolta magát, mint rendőrtiszt és a szegény, kötelesség teljesítő rendőroket egy fél óráig az emeleti ablakból vezényelve, az utcán gyakorlatoztatta.

Lehet azonban másként is mulatni. Nem kell duhajkodni, csak el kell olvasni a Pesti Naplót. Ez

a lap szenzációs cikket ír bizonyos aquincumi ásatásokról. A cikkirő részletesen beszámol, mi mindent találtak már Aquincumban. Közben kisül, egy délutáni lap süti ki, hogy Aquincumban nem is folynak ásatások már két év óta. A Pesti Napló azonban az aquincumi ásatásokkal kapcsolatban megszólaltat több magyar tudóst is, így Kuzsinszky Bálint dr. egyetemi tanárt és több munkatársát, mint Romer Flóris dr.-t, Havas Sándort és Torma Károlyt. Ez utóbbi háromról azonban elfelejtí megjegyezni, hogy azok már régen, idestova harminc esztendeje sirjaikban nyugszanak és most valószínűleg sebesen forognak a Pesti Napló intervjui következtében. Romer Flóris dr. a múlt század végén működött és mint nagyváradi kanonok halt meg. Ugyanekkor halt meg Havas Sándor is, aki a budapesti történetkutatás körül szerzett nagy érdemeket. Végül Torma Károly a „legújabb kutatások vezetője”, 1890-ben már öreg egyetemi tanár volt és már régen meghalt. Az egyik Indiszkret esti lap tudósítója meg is kérdezte Kuzsinszky Bálint dr.-t, hogyan lehetséges az, hogy ő nem létező kutatásokat vezet és azokról nyilatkozik, de még inkább

LONDON. A Daily Chronicle tu dósítója előtt Wirth német kancellár kijelentette, hogy Németország tehetségéhez képest fizetni akar, amit az 500 ezer font lefizetésével is bebizonyított. A német nép kenyere fontosabb, mint a reparációk. A moratóriumnak csak úgy lett volna értelme, ha az több hónapra terjedt volna ki. A márka zuhanása azzal magyarázható, hogy a világnak az a véleménye, hogy Franciaország Németország életére tör. Ugy látszik, hogy Németországot Oroszország sorsára akarják juttatni, pedig Németország összeomlása katasztrófális hatással lenne egész Európára.

Wirth nyilatkozata.

BERLIN. A külföldi lap tudósítók előtt Wirth kancellár kijelentette, hogy a londoni konferencia fokozta a bizalmatlanságot. Poincarénak azt az állítását, hogy Németország mesterségesen rongja le a márka árfolyamát, legfeljebb Franciaországban hiszi el néhány ember. Németországra katasztrófális hatással van a márka zuhanása: az állami háztartás egyensúlyát megsemmisítette, a népek nem tudnak kenyeret, az iparnak nyersanyagot biztosítani, így a márka zuhanásából újabb szociális bonyodalmak keletkezhetnek. Poincaré ama állítására, hogy Németország Csehszlovákiának négy milliárd márkát kölcsönzött, kijelenté, hogy sem a német kormány, sem a bankok nem ajánlottak s nem adtak pénzt Csehországnak és bankot sehol sem alapítottak. Ha Hollandiában egyes vállalatok érdekeltséget vállaltak, ez a nemzetközi gazdasági életbe való bakcsolódás miatt van. Poincarénak az a célja, hogy Németország iparát elvegye, amit az is bizonyít, hogy a vegyiparban 60 százalék erejéig akar részt venni azzal az ürüggyel, hogy a hadianyag gyártását ellenőrizze, holott a békeszerződés erre más eszközöket biztosít.

Mit mondott Lloyd-George?

PÁRIS. A jóvátételi bizottságban Dubois francia megbízott a moratórium ellen fog szavazni. Az angol és olasz megbízott azt az utasítást kapta, hogy a moratórium mellett szavazzon. A szaga megbízott előreláthatólag nem fog szavazni, ami a moratórium elutasítását jelenti.

Allásától megfosztott magyar képviselő

(Szociáldemokrata nem lehet jogakadémiai tanár.)

Annak idején magyar politikai körökben nagy feltűnést keltett, hogy Sopronban gróf Andrássy Gyulával szemben dr. Hébelt Ede jogakadémiai tanárt választották meg szociáldemokrata programmal. Most — mint egy budapesti távirat jelenti — a miskolci evangélikus egyházmegyei törvényszék tanári állásának elvesztésére ítélte dr. Hébelt Edét, akit azzal vádoltak, hogy a kommunán alatt a munkásegyletem előadója volt és ebből az következtethető, hogy azonosította magát a kommunistákkal.

A tárgyaláson dr. Hébelt ismerette, hogy miért rendelték az eperjesi evangélikus jogakadémiáról a kultuszminiszteriumba, amihez az evangélikus egyházmegyei püspök hozzájárult. Szegény ember volt és ezért vállalt állást a proletárdiktatura alatt. Gyorsiról jegyzetéből ismertette a munkásegyletemen tartott előadásait és hangsúlyozta, hogy nem volt kommunista. Ő 1920. óta tagja a szociáldemokrata-pártnak. Szerinte a szociáldemokrácia nincsen ellentétben a hazafisággal.

Pazdr István elnök, a városi vízművek igazgatója: Szerintem a szociáldemokrata párt programja teljesen ellenkezik az evangélikus egyház alkotmányával. Az evangélikus egyház arra kötelezi tagjait, hogy jó magyarok, keresztények és nemzetiek legyenek. A nemzetközi szociáldemokrácia híve ellentétbe jut az egyházzal.

Dr. Hébelt kifejtette, hogy a szociáldemokrácia nincs ellentétben a kereszténységgel. Különösen nincs a protestantizmussal. Zürichben az evangélikus egyház lelkeszei tagjai a szociáldemokrata pártnak.

Ezután Prok Gyula ügyész állásvesztést javasolt, mert a jogakadémián minden tanár igaz hazafi volt, csupán Hébelt volt az egyetlen, aki a nemzetközi szociáldemokráciával azonosította magát. A védőügyvéd felemlítette, hogy Hébelt személye ellen még a legelfogultabb politikai ellenfeleinek sem lehet kifogása és egész életében tudományos munkásságának élt.

Az egyházmegyei törvényszék ezután meghozta ítéletét, a

mellett szavazzon. A szaga megbízott előreláthatólag nem fog szavazni, ami a moratórium elutasítását jelenti.

RÓMA. A londoni konferencia utolsó ülése előtt Lloyd-George a következőképpen jelezte álláspontját Schanzer előtt:

— Csinálhatnak a franciák, amit akarnak. Vonuljanak be a Ruhrvidékre, vonuljanak Berlin ellen, majd beletörök a bicskájuk.

LONDON. A Daily Telegraph szerint a francia kormány utasította a népszövetségben levő képviselőit, hogy azonnal mondjanak le, ha Németországot még ebben az évben fel akarják venni a népszövetségbe.

mellet dr. Hébeltet egyházi iskolai állásától megfosztotta és a fegyelmi eljárás során felmerült költségekben elmarasztalta. Az ítélet indokolása kiemeli, hogy a bíróság teljesen honorálta Hébelt védekezését főleg abban, hogy fegyveres terror alatt kényszerből vállalt állást. Ez azonban nem mentesítheti sem a mai, sem az akkori szereplése következményei alól s ezért a legszigorubb ítélettel kellett sújtani. Hébelt az ítélet ellen az egyházkerületi bírósághoz fellebbezett.

Hozzászólás Önagysága problémáihoz

Tekintetes Szerkesztőség! Furcsa, mikor annyi gond van a világn, ilyen kocsiság is, mint a nő és férfi tegeződése, komoly ügyé tud válni. Én úgy tartom, hogy a férfakkal való tegeződés egy urileány értékéből sem von le semmit. Tegeződik, mert divat s talán tetszik is neki. Nekem például tetszik. Egy intelligens urileány ha tegeződik is, semmiesetre sem enged meg olyan viselkedést, ami a tisztelet határait túl lépi, de különben is egy uriember a tegeződést sohasem használja fel tiszteletlenségre. Az igaz, hogy a tegeződés feltétlenül bizalmasabbá teszi a viszonyt, de mi rossz van abban?! Nézzük meg, hogy milyen irányu ez a bizalom, mert nagy különbség, hogy valaki bizalmas, vagy „bizalmaskodik”, ahogy sok levélben olvastam. Ha valaki bizalmaskodni akar és ha akad akivel lehet, tessék elhinni, sohasem fogja őket visszatartani az, hogy magázódnak. Nem a tegeződés hozza közelebb ilyen irányban a nőt és férfit! Nem tehetek róla, de abban sem találok semmit, ha egy férfi úgy köszön az utcán „szervusz”, ez egész természetes. Én azt hiszem lehet olyan tisztelettel köszönni „szervusz”, mint amilyen tiszteletlenül „kezeit csókolom.” Tisztelettel: egy aradi urileány.

(A fenti levél nagy általánosságban a legtöbb fiatal, nagyvárosi

urileány elvi álláspontjának a hű tükre. Hogy mi ez az álláspont? — erre ma még egy kissé korai volna válaszolni. A szerk.)

Feljelentés

egy aradi tisztviselő ellen.

Az aradi ügyészséghez ma egy tisztviselő ellen feljelentést adtak be, amely elmondja, hogy néhány héttel ezelőtt ifj. és id. Szalay Károly ügyvédek zsindelet akartak vásárolni. Az aradi fűrészgár telepére mentek, itt azonban nem ismerték jól a járást és véletlenül átkerültek a szomszédos Földes-féle fatelepre. Itt a telep üzletvezetője megkérdezte tőlük, hogy mit keresnek. Mikor megmondták neki, hogy a fűrészgárat, mert ott zsindelet akarnak venni, az kijelentette, hogy jó helyen járnak és mint az aradi fűrészgár teljhatalmu megbízottja mutatkozott be. A két ügyvéd erre megkötötte vele az üzletet 10.000 darab zsindeletre 4.000 leíért. Erről az összegről a Földes-cég üzletvezetője a fűrészgár nevében szabályszerű nyugtát adott át nekik, amelyben egyúttal a zsindelet szállításának terminusát is feltüntette. Mikor azonban a megállapított időpontban az áru leszállítása elmaradt, a két rendelő felhívta a fűrészgárat, telefonon, ahol azt a felvilágosítást adták, hogy náluk Szalayékna semmiféle rendelése nincsen. Mikor tüzetesen utánajártak a dolognak, kiderült a tényállás, amelynek alapján Szalayék a mai napon család miatt bünvádi feljelentést tettek az üzletvezető ellen az aradi ügyészségen.

Országhatár

a ház tetején.

Mokrán és Valkány községek közt a fővonaltól kilencszázhusz méternyire húzódik a román-szerb határ. Ezen a vonalon most jelölik meg színes cölöpökkel az országhatárt. Pontosan 920 métert mérnek le a vasúti vonaltól és hogy az így kapott határvonal tanyák, kertek, sőt háztelkeken megy keresztül, ez egy csepp gondot sem okoz a cölöpverő határrendezőnek. Így esett meg aztán az a furcsa eset, hogy a cölöpverők útjába egy ház került és ezen a házban keresztül a 920 métert a katonák egészen szellemesen úgy jelölték meg, hogy felmászta a padlásra, ott a háztetőn kinyomtak egynéhány cserepet és az így nyert lyukon dugták ki a póznát, amely jelzi, hogy hol kezdődik Szerbia. A háznak két szobája van és miként a két országba nyíló ház tulajdonosa meséli, az egyik szobában, illetve Romániában alszik ő, a felesége, meg két gyerek, az SHS. állambeli szobában pedig a három másik gyerek tanyáz. És a két szoba közt a padlásan a pózn.

Eltűnt hivatalos akták.

(Vizsgálat az aradvárosi iktató-hivatalban.)

Több panasz érkezik hónapok óta Arad város vezetőségéhez, hogy a beadott ajánlatokat, kérvényeket és fellebbezéseket nem intézik el. Dr. Angel István polgármester nyomozást indított ebben az ügyben és kiderítette hogy a reklámtól kérvények nem kerültek a tanácsülés elé. Megállapította azt is, hogy a kérvények rendesen iktatva voltak, azonban azok valamelyik ügyosztálynál eltűntek. A polgármester ma dél előtt egyik ügyosztálynál megkezdte az iktatást, amely szenzációs eredménnyel végződött. Kiderült, hogy igen fontos nagyjelentőségű aktákat bűnös kezek eddig még érthetetlen okokból eltűntették, vagy megsemmisítették. A polgármester szigorú nyomozást indított, hogy kinek volt érdekében az aktákat eltüntetni.

A százezer koronás.

Az osztrákok — szegények — új ajándékot kaptak boldogtalan államuktól, kicsátották a papír darabot, mely százezer osztrák korona értéket jelképez egy darabban. Pénzügyi bizottság, miniszter tanácsok ültek össze, melyek az ország gazdasági talpraállításáról tanácskoztak. Vajdta a hegyek és végül megszületett a nevetséges éger, a nevetséges szomorú papírdarab, mely egész békebeli vagyont foglal magában. Hajdan a bankok királya az 1000 koronás volt. Áhítással vettük kezünkbe ezt a komoly, zizegő váltót, mely már hidegkék betűvel, magyar és német szövegével is tisztelget parancsolt.

Azóta azonban megtépdződött a becsülete. Amint rongyolódott az állami, növekedett a drágaság, ő is vesztett tekintélyéből s elfoglalta helyét a 10.000 koronás. Ma már az osztrákok apró papíron nyomtatják az 1000 koronást, takarékoskából, kis betűkkel, mint egy jelentéktelen napihírt, mert különben mindenkinek, ki villamosra akar szállni, degeszre lenne tömve a zsebe papírbankókkal és a tözsereknek nem is kéziböröndökben kellene cipelniük a pénzt, mint ahogy most teszik, hanem gyermekokcsikban kellene maguk után tolatni. A 100.000 koronás is kényelmi szempontot szolgál.

Könnyed mozdulattal oda lehet ejteni az asztalra a Sacher-szálló fizetőpincérének egy jobb pezsgős vacsora után s az elszámolás nem okoz különösebb gondot. Egyelőre ez is elég. Minthogy azonban az osztrák lapok újabb drágást jeleznek és az árak tél előtt megint hanyatt-homlok emelkednek, nem lehetetlen, hogy ezen a télen megszületik az osztrák 1.000.000 koronás, melyet majd a milliárdos barkó követ. Hiszen ott ugyis mindenki milliomas, aki ebédet és vacsorát.

Egy aradi autómobilvállalkozó üzelmel.

(Bonyodalmas hitelügyletek.)

Szenzációs részleteket tartalmazó feljelentés érkezett ma délelőtt egyik aradi hatósághoz. A feljelentést Mairovitz Emil volt aradi autómobil és gépipari vállalkozó tette. Joan Dimitriu 25 éves mérnök ellen. Mairovitz 1921. október havában társas viszonyba lépett Dimitriával. Az elegáns, jó megjelenésű fiatal mérnök teljesen megnyerte Mairovitz bizalmát. Az egymással kötött szerződés szerint a szerződő felek kötelesek voltak két autómobil a vállalat rendelkezésére bocsátani. A fiatal mérnök két értékes autómobil adott át a vállalatnak azzal, hogy az autómobilok az ő tulajdonát képezik. A vállalat szépen fejlődött, úgy, hogy a nagy forgalom lebonyolítására még egy autómobilra volt szükség. Mairovitz 60.000 leit adott át Dimitriunak a saját pénzéből, hogy utazék Bucurestibe és vásároljon egy autómobil. Dimitriu Bucurestiből el is hozta az autómobil. — A vállalat később az autómobil eladta Székely Miklós aradi hírlapárusnak 41000 lejért.

A múlt hónapban megjelent a vállalatnál egy bucarestii ur és követelte, hogy adják vissza neki az autómobilját, amelyet ő Dimitriunak azzal a kötelezettséggel adott el, hogy azt havi ötezer lei részletben fizeti meg. Az első részletet ki is fizette, azóta nem adott életjelet magáról és az adásvételi szerződés szerint az autómobil visszaszáll az ő tulajdonába. Később más dolgok is kiderültek Dimitriuról. Aradon utvarolt egy uricsalád leányának és az uricsalád jótállására 40.000 lejért hitelbe vett egy autómobil. Mairovitz közben eladta a vállalatbeli részét Dimitriunak 160.000 lejért. Dimitriu a regátba utazott, ahol Dumitrie G. Tiu alexandriai lakos bizalmába férközött, megkérte a leányát feleségül és ott meg is tartották az eljegyzést. A

feljelentés szerint, Dimitriu behálozta jövendobeli apóságát és a vállalatát eladta neki 120.000 leiert. Az adásvételi szerződésben, amelyet közjegyző előtt kötöttek, hat autómobil tulajdonosának mondotta magát Dimitrie. A 120 ezer leit készpénzben fel is vette a jövendobeli apóságát és átadta azt Mairovitz Emilnek, akinek még egy 40.000 leies váltót adott a vállalat rész vételére fejében. Mairovitz olyan szerződést kötött Dimitriával, hogy a vállalat összes adósságai a szerződés megkötésétől Dimitriut terhelik.

Amikor a vállalat és Dimitriu hitelezői megtudták, hogy Mairovitz kilépett a vállalatból, peresítették összes követeléseiket, a melyeket Dimitriu nem tudott kifizetni és így Mairovitz fizette ki azokat. Mairovitznak Dimitriu ezzel összesen 92.000 leijel tartozott. Közben napról napra érkeztek a hitelezők felszólításai, a melyekből kiderült, hogy Dimitriu körülbelül fél millió lejtel tartozik és kiderült az is, hogy a két autómobil, amellyel a vállalatba betársult, szintén nem képeztek tulajdonát, hanem azokat hitelbe vásárolta és semmit sem fizetett hitelezőinek. Dimitriu miután az eljegyzését megtartotta a regátban, visszaérkezett Aradra és tovább járt az aradi uricsaládhoz, ahol időközben megtudták, hogy Dimitriu völegény, kiutasították és visszakövetelték a jótálló levelüket. A hitelezők kérésére az aradi ügyészség szoros zár alá vette a vállalat összes autómobiljait, Dimitriu azonban igazolta, hogy egyik autómobilra létfentartásához van szüksége, mire az ügyészség az autómobil feloldotta a zár alól. Most a hitelezők ismét követelik az autómobil zár alá vételét, mert szerintük az nem a Dimitriu tulajdona. A feljelentés alapján megindult a nyomozás Dimitriu ellen.

Aradi ember

a magyar deviza-központ élén.

BUDAPEST. A pénzügyminiszter a devizaközpont elnökévé gölncbányai Elischer Viktor udvari tanácsost, az állami jegyintézet főtanácsos elnökét, elnökhelyetteseké dr. Márffy Albin miniszteri tanácsost, a jegyintézet igazgatóját és Fényes István kincstári főtanácsost, a jegyintézet igazgatóját, ügyvezető igazgatóvá pedig Tabakovics Dusan, a jegyintézet igazgató-helyettesét nevezte ki.

Tabakovics Dusan, a magyar deviza-központ ügyvezetője Aradon született. Középiskoláit Aradon végezte, majd Budapestre került, ahol az Osztrák-Magyar Bank tisztviselője lett. A háború alatt már magas állást töltött be a közös jegyintézetnél. Amikor a magyar kormány megalapította az új állami jegyintézetet, Tabakovics Dusan lett a helyettes igazgatója, most azután a deviza-központ élére került a kiváló pénzügyi szakértő. Tabakovics Dusan fiére Tabakovics Emil aradi műépi tésznek és dr. Tabakovics György volt aradi ügyvédnek, az újvidéki itéktábla elnökének.

Tagadnak

a galsai gyilkosok

(Tárgyalás a törvényszéken.)

Még 1918-ban meggyilkolták Galsán Marinca Pétert; a gyanu akkoriban Popovic Sava, Mocutan Péter és a meggyilkolt felesége ellen irányult. Le is tartóztatták őket akkor és miután nyolc hónapig voltak vizsgálati fogságban, bizonyítékok hiányában szabadon engedték őket. Nemrégiben a falubeliek beszéde alapján új gyanu merült fel ellenük, a csendőrség is megtalálta a holttestet, amely az ottani temetőben volt elásva. A régebben gyanúsítottakat ismét letartóztatták és a nyomozó hatóságok előtt ekkor tényleg-be is vallották azt, hogy ők ölték meg Marincát, a kinek holttestét aztán az éj leple alatt a temetőben elásták. A gyilkosokat letartóztatták a férjgyilkos asszony kivételével, aki időközben meghalt.

A büntető törvényszék mai tárgyalásán a vádlottak mindketten tagadták a terhükre rótt bűncselekmény elkövetését, csak azt ismerték be, hogy sürűbben megfordultak a meggyilkolt háznál, sőt Popovic Sava azt is be-

ismerte, hogy Marinca feleségével hosszabb ideig bűnös viszonyt folytatott. Az ügyben ma nem hoztak ítéletet, mert a bíróság néhány tanu kihallgatását rendelte el Mocutan Péter aibijének bizonyítása végett. A legközömbösebb tárgyalást néhány nap múlva fogják megtartani.

Ötszáz lei pénzbüntetés

a jelentkezés elmulasztásáért

Megírta az Aradi Közlöny, hogy a rendőrség népesedési hivatalánál dacára a többszöri felszólításnak, közönség egy része nem jelentkezik. A népesedési hivatal a nem jelentkezők névsorát átadta a kihágási bíróságnak, ahová ma délelőtt tíz aradi lakost idéztek meg, akiket egyenként 500 lei pénzbírságra ítélték.

Olcóságai hullám Budapesten.

BUDAPEST. Az egyes cikkek árai az utóbbi napokban rohamosan süllyednek. Az áresésnek valószínűleg a korona emelkedése az oka, de nagyban hozzájárult az árellenőrző razzia is. Egyes gyártmányoknál 50 százaléknál is nagyobb áresés is mutatkozik. French ing 2600 koronáról 1600-ra, zefir ing 3100-ról 1800-ra, férficipő 6000-ről 3000-ra, luxus cipő 12000-ről 8000-ra, női luxus cipő 10000-ről 5000-ra, férfi ruhászövet métere Burberry 16.900-ról 8285-re, homiesruh 8420-ról 4010-re, covercoot 18720-ról 9160 koronára süllyedt. Ezek az árak még mindig magasak és további erős árcsökkenés várható.

Ceálás sorsjegyekkel!

(Letartóztatott szédelőgök.)

Ma délután a Minorita-templom előtt nagy tömeg gyülekezett két ember körül, akik sorsjegyeket árusítottak. A sorsjegyek darabját öt lejért adták a hiszékeny embereknek azzal, hogy minden második sorsjegy nagyobb összeget nyer. A sorsjegyek el voltak látva a pénzügyigazgatóság és a rendőrség igazolásával. Rövid idő alatt ezeket szedett össze a két sorsjegyarúsító. A közönséget azonban a sorsjegyarúsók néhány órai garázdálkodása után kellemetlen meglepetés érte. Ugyanis két rendőr és egy detektív jelent meg a helyszínen, akik a sorsjegyarúsókat letartóztatták. Kiderült, hogy a sorsjegyek hamis igazolásokkal voltak ellátva, mert sem a rendőrség, sem a pénzügyigazgatóság nem adott engedélyt azok árusítására. A rendőrség szigorú vizsgálatot indított a két sorsjegyarúsító ellen.

A csehek egyszerűsítik az utlevélkiadást.

Prágából jelentik: A belügyminiszter a Felvidék miniszterével egyetértően elrendelte, hogy ezután valamennyi elsőfoku politikai hatóság állíthat ki utlevelet Magyarországra is, anélkül, hogy a másodfoku hatóságok véleményét kikérné. A rendeletben figyelmeztetik a minisztereket az utlevélkiadást illetően nagy gondot az utlevéllel úzerkedőkre.

HIREK.

Veszedelemes a strand.

(Elővigyázatlan az aradi közönség).

A városi mérnöki hivatal a közönség kívánságára megnagyobbította a Neptun-strandfürdő vízzel borított helyét. Ugyanakkor szigorú rendeletet adott ki, hogy a táblával jelzett helyen túl csak felnőtteknek szabad fürödni, mert némely helyen két méter mély a víz és a szerencsétlenségek elkerülése végett megtiltotta, hogy 12 éven alóli gyermekek kísérelék meg a strandra. A szülők azonban a szigorú tilalom dacára apró gyermekeiket kísérelték meg a strandra engedni, akik felügyelet nélkül kalandoznak át a sekély vízből a mély vízbe. Csak szerencsés véletlenek tudhatók be, hogy eddig nem történt szerencsétlenség. Tegnap délután Vas Barna városi mérnök négy fuldokló gyermeket mentett ki a mély vízből. A mérnöki hivatalnak ma azt az információt kaptuk, hogy ha a közönség nem alkalmazkodik a rendeletekhez, a mérnöki hivatal kénytelen lesz a strand vízzel borított talaját olyan szűkre szabni, amilyen azelőtt volt.

— **Felemelik a köztisztviselők fizetését.** Bucuresti. A pénzügyminiszter körrendeletet bocsátott ki, amely közli, hogy a köztisztviselők fizetés-emeléséhez a kormány hozzájárult és elhatározta, hogy a felmerült különbözetet fizetési pótlék címén fogják folyósítani.

— **A rendőrség felhívása a munkásokhoz.** Az aradi államrendőrség felhívja a gyárak és vállalatok munkásait, hogy igazolványaik átvétele végett gyárak és vállalatok szerint jelentkezzenek. A rendőrség időnként a lapok útján fogja hirdetni, hogy melyik gyár munkásainak kell jelentkezni.

— **Szeptember végén kezdődik a tanítás.** Az aradi és megyei elemi iskolákban a tanítást szeptember hó végén kezdik meg. Értesülésünk szerint a beiratásokat a jövő hó első napjaiban eszközlik. Az új tanév tanmenetére nézve már az új tanterv lesz az irányadó.

— **Mit akarnak az osztrák kommunisták?** Bécs. Az osztrák kommunista párt tegnap nagygyűlést tartott, amelyen határozati javaslatot fogadtak el, amely szerint az egyházi vagyont, a templomi kincseket, az arany- és ezüst tárgyakat kobozzák el.

— **Napidijas állások.** Az aradi törvényszéken jelenleg kétapidijas állás van üresedésben, amelyre románul tudó és kellő jogi képesítéssel bíró egyének adhatják pályázatukat.

— **Egy aradi arisztokrata irónő sikere Budapesten.** Gróf Uchritz Amadé Emilnének, született Bánhidy Stefániának óriási sikereiről számolnak be a budapesti lapok. A grófi irónőt különösen a társadalmi és jótékonykodás terén kifejtett működésével Aradon. Most iróni munkásságának elismerésül az Érdekes Újság legutóbbi száma a címlapon hozza az aradi arisztokrata irónő arcképét.

— **Orvosi hír.** Dr. Windholz Béla szülész-nőorvos hazaérkezett és rendelését Kazinczi-utca 10. szám alatt (Mann-szanatórium) ismét megkezdte.

A Károlyi-hitbizomány ügykezelése.

(Három millió korona zárgondnoki fizetés.)

BUDAPEST. Grecsák Károly nyug. igazságügyminiszter, a Károlyi Mihály összes vagyonára elrendelt zárlat gondnoka, a budapesti polgári törvényszék mint hitbizományi bíróság megállapításában az 1922. évre a következő zárgondnoki javadalmazást kapja: 12.000 K készpénzt, 24 métermázsza búzát, 30 métermázsza rozst, 24 métermázsza árpat, 30 métermázsza morzsolt tengerit, 30 métermázsza ocsut, 100 köbméter hasábfát, 10 hektoliter óbor, 4 hektoliter ujbór, 4 katasztrális hold megművelt szántóföldnek és egy katasztrális hold megművelt veteményeskertnek termését, a parádi kastélyban természetbeni lakást, fogattartással, öt darab öreg sertést, öt tehénnel és öt növendékmarhánakkal tartását vagy napi 20 liter tejet. A természetbeni járandóságokat pénzre átszámítva, a zárgondnoki évi fizetés a hárommillió koronát

megaladja. A hitbizományi bírók zárgondnoki kezelésének ellenőrzésére háromtagú bizottság alakult. Minthogy ebben Károlyi Mihály érdekét képviselve nem látják, Károlyi ügyvédei óvást tesznek a hitbizományi bíróság intézkedése ellen.

Károlyi Mihály gyermekeinek tartásdíja ügyében ismét fordulat történt. Károlyi Mihály ügyvédei kérvényt adtak be régebben a budapesti központi járásbíróshoz, hogy Károlyi Mihály gróf három kiskorú gyermeke részére tartásdíjat állapítson meg. A járásbíróshoz helyt adott a kérésnek s a kiskorú gyermekek részére havi 30 ezer koronát állapított meg. A kincstári jogtgyi igazgatóság felelőssége folytán a Curia a kiskorú gyermekek tartásdíj iránti igényüket elutasította. Most az ügyvédek újrafelvételi kérést adtak be ebben az ügyben.

— **Napoleon.** Születésnapja volt augusztus 15-én a meteoroknak, aki Napoleon néven bukkant fel az európai horizonton s kétségbeejtette a monarchiakat. Az első kísérletet ez a csodálatos genie próbálta meg, hogy az európai egyesült államokat megszervezze francia vezetés alatt. Elérte, hogy a reakció visszazorított vihára feltámadt erővel borította sötétségbe az európai intelligenciákat s a népralmi lendületeket elgáncsolta. Születése napja alkalmából lehetetlen meg nem látni, hogyan cserélték ki az idők a napoleoni országot s mint áhítozik a világ az új Napoleon után. A múlt században megszülettek az idők a nagy embert, de határozott irányba terelte a céltudat nélkül forrongó Európát. A mai bizonytalan és vak sötétben a tönkrement Európa hiába lesi az új nagy embert, aki kivezeti a pokoli sötétségből és megváltja. Lesik az új megváltót, de sötét az éjszaka s nem virrad, csak fent világít a Buonaparte Napoleon fénylő emléke.

— **Az új magyar vasúti díjszabás.** A magyarországi vasútvonalakon az új személytarifák augusztus hó 19-én lépnek életbe. Lőkönházától Budapestig a gyorsvonat I. osztálya 2376, II. osztály 1399 korona; személyvonat I. osztály 1524, II. osztály 876, III. osztály 492 korona a megállapított új díjszabás.

— **Lopások a fürdőkabinokban.** A Neptun-fürdő kabinjaiban már néhány nap óta tolvajok garázdálkodnak. A napokban egy uriembernek a pénztárcáját, egy másiknak értékes ékszereit lopták el. Tegnap ismét apróbb tolvajlásoknak jöttek a nyomára. Két diák, amint estefelé hazakészült s a kabinjuk felé tartottak, meglepően konstatálták, hogy az nyitva van. Az öltözködésnél vették észre pénztárcájuk eltűnését, amelyek szerencsére nem tartalmaztak nagyobb összeget. Weisz Hermin aradi lakos ma feljelentést tett a rendőrségen, hogy a Neptun-fürdőbeli kabinjából 1000 lei értékű ruhaneműjét ellopták. A rendőrség megindította a nyomozást. A rendőrség erővel rendszabályokat léptet életbe a kabinolvajok ellen.

— **Ingyen részesült Arad a hadizsákmányból.** Körülbelül három évvel ezelőtt a földmivelésügyi miniszterium értesítette a város vezetőségét, hogy a Bucurestiben elraktározott hadizsákmányból szükséghez képest a város is részesülhet. A városnak annak idején nagy mennyiségű papírzsákra volt szüksége a közönség lisztellátására. A miniszterium 30 ezer darab papírzsákot utalt ki a városnak, amelyért 10 ezer lei kiutalását kérte. A város nemrégén kérvényt nyújtott be a földmivelésügyi miniszteriumhoz, amelyben kérte a papírzsák árának elengedését. Ma érkezett le Aradra Constantinescu földmivelésügyi miniszter döntése, amely szerint a 30 ezer darab papírzsákot, illetve az érte követelt 10 ezer leit a városnak ajándékozza.

— **Átutalásokat jutányosan és pontosan eszközöl a Lloyd-Bank (Minorita-templommal szemben.)**

— **Két detektív megvált állásától.** Az aradi államrendőrség két detektívje, Hanga Demeter és Wágner Lajos a mai napon megvált állásától. A két fiatalember éveken keresztül teljesített az aradi rendőrségnél szolgálatot és jelenleg egy nagy aradi gyárvállalatnál kapott alkalmazást.

— **Halálozás.** Fényesi Naszády Iván, nyug. kir. ítélőtáblai bíró tegnap este 78 éves korában meghalt. Az elhunytat családian kívül kiterjedt rokonsága gyászolja. Temetése holnap, pénteken délután hat órakor lesz a felső temető halottas házából.

— **Egy évi börtön — aranycsempészésért.** Gogan Nathan besszarábiai diák augusztus 3-án nagyobb-mennyiségű aranyeműt akart átcsempészni a határon. A vámnál azonban rajta kapták és letartóztatták. Ma ítélkezett felette az aradi törvényszék, amely a csempész fiatalembert egy évi börtönre ítélte.

— **Öngyilkos gyermek.** Teicher Sándor varsándi malmában Petrisor József 12 éves napszámos gyerek felakasztotta magát és mire észrevették meghalt. Az esetről jelentést tettek az aradi ügyészségnek, amely a holttest eltemetésére megadta az engedélyt.

— **A visszavont trafikengedélyek figye.** Annak idején megírta az Aradi Közlöny, hogy a pénzügyminiszterium hetven aradi kereskedőtől megvonta a trafikengedélyt. A kereskedők kérvényt nyújtottak be a pénzügyminiszteriumhoz, amelyben a trafikáruk további árusításának engedélyezését kérték. Az aradi pénzügyigazgatóság megengedte az aradi kereskedőknek, hogy amíg a pénzügyminiszteriumtól a kérvényükre válasz érkezik, a trafikot tovább árusíthassák. A mai napon a pénzügyigazgatóság értesítette a kereskedőket, hogy a kérvényüket a miniszterium elutasította, egyúttal elrendelte, hogy a hetven kereskedő a trafikárusítást jelző táblákat szedje be és a mai naptól fogva trafikot nem árusíthat.

— **Universitatea—Olória CFR—AAC mérkőzés.** Szombaton délután 6 órakor a Glória-pályán a Glória CFR, vasárnap délután az AAC pályán az AAC játszik barátságos mérkőzést a cluji egyetemi csapattal.

— **Elhamvadtt termés.** A vármegye vezetőségének két tüzesetről tettek ma jelentést. Az egyik Berechnu (Alsóbarakony) község határában tört ki, ahol a cséplőgéptől tűz keletkezett, amely rövidesen belekapott a felhalmozott egész termésbe. A község ötven lakosának egész buzatermése leégett. A lángok elpusztították magát a cséplőgépet és a gazdasági felszereléseket is. A kár megközelíti a félmillió leit. A vármegye vezetősége ebből az alkalomból felhívta az összes községeket, hogy ne mulasszák el a törvényes óvintézkedéseket megtenni, azaz megieledő vízről gondoskodni. A második tüzeset a trolasi erdőben fordult elő. Egy fiatal erdő pázsítja meggyulladt és a lángok husz holdnyi területen harapództak el. A kár azonban nem oly nagy, mert a lángok csak átfutottak az erdőn, a faállományt ahg támadták meg.

— **Az orosz hadifoglyok.** Megirtuk néhány nap előtt, hogy az utolsó orosz tusz-szállítmány már elhagyta Rigát és ezzel a rigai magyar hadifogoly bizottság működését befejezve, feloszlik. A rigai és a revali magyar konzulátusok a moszkvai német segélybizottsággal együttesen gondoskodnak ezután az egyenként hazatérni kívánó magyar hadifoglyok és tuszok segítségéről. A hadifoglyokra vonatkozó esetleges érdeklődéseket szerkesztőségünk szívesen továbbítja. Most még pótlólag leközlőjük azoknak a névsorát, akik az utolsó tusz-szállítmányból visszamaradtak. Kimutatás szerint: Betegen visszamaradtak Rezekne-ben (Lettország): Fekete József hdp., Hamsa János zls., Koritsanszky Viktor élelmezési tiszt. mindhármán már a biztos javulás útján. Családi okokból egyelőre Moszkvában visszamaradtak: Krussóczy Viktor hdp., Mihók hdgy., 4. honv. gye., Furtkóvik Béla zls., 38. közös gye. Hazaszállításukról lemondanak: dr. Rákossy Levente, Rozsnyó, Saly Sándor zls., Budapest. Kutyik Péter e. é. ö. h. gye. Temesvár. Vitsinger Géza e. é. ö. 48. közös gye.

Az aradi zsidóiskola tannyelve. Moldován József tanfelügyelő a zsidó iskola tanítási nyelvére vonatkozólag kijelentette, hogy a zsidó iskolában a jövő tanévben életbe lép az a miniszteri rendelet, amely szerint a nemzetiségi iskolákban vagy az állam nyelvén, vagy a nemzetiség nyelvén kell tanítani. Így tehát az aradi zsidó iskolában vagy be kell vezetni az állam nyelvét, vagy pedig zsidó nyelven kell folytatni a tanítást. Az iskola vezetősége még nem tett lépéseket abban az irányban, hogy milyen nyelvet szándékozik bevezetni a jövő tanévben.

Miniszter mint szépségversenygyőztes. Kaposvárról jelentik: Nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter vasárnap délelőtt kerülete székhelyére érkezett. A miniszter délután látogatásokat tett a községben, este pedig résztvett az önkéntes tűzoltótestület táncmulatságán. A tűzijátékokkal tarkított táncmulatság programjába tartozott az elmaradhatatlan szépségverseny is, amely szenzációs meglepetést hozott a megjeleneknek épúgy, mint magának az országnak. A szavazás eredményének kihirdetésekor ugyanis kiderült, hogy nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter lett a férfiszépségverseny győztese 68 abszolút többséggel.

A londoni sakkverseny. A nemzetközi sakkverseny legfrissebb eredményei: Capablanca—Tartakower remis, Vidmar—Réti eldöntetlen, Euwe legyőzte Marottit és Watson—Atkins ellen nyert. A függő játszmák közül Réti—Morisson, Rubinstein—Marotti, Atkins—Yates és Euwe pedig Snosko—Borowsky ellen nyertek. A nemzetközi hölgyversenyen Mrs Voulding győzött.

Szerencsétlenül járt molnár. Körösy Sándor 20 éves molnár a zarándi malomban szerencsétlenül járt és meghalt. A transzmissziós szij elkapta, földhöz vágta és összeroncsoolta. Körösy csakhamar behalt sérüléseibe. Az aradi ügyészség elrendelte holttestének felboncolását.

Leesett a vonatról. Cojocar Demeter csendőrnagy szerencsétlenül esett le a 172 számú vonatról, hogy jobb lábát eltörte. Súlyos sérüléseivel kórházba szállították.

Irodalom és művészet.

Az aradi színtársulat Lugojon. Az aradi színtársulat összes tagjai holnap reggel Lugojra (Lugosra) utaznak, hogy ott megkezdjék a négyhetes színi szezont. Lugoj városának nincs állandó magyar színháza ezért tart előadásokat az ottani színházban az aradi színtársulat. A lugoji színházi szezon szeptember 15-ig tart. Szeptember 20-án már Aradon kezdik meg az új színi évadot teljesen átszervezett társulattal. Az aradi színtársulat operettegyüttese holnap este a Kék mazur című Lehár-operettben fog játszani Lugoj város közönsége előtt.

A szerkesztésért: **KÁROLY JÓZSEF** felel.

Cenzurat: **Dr. Romul Mager.**

Vasut Aradon át Szalonikiig. (Uj vasutvonalak épülnek.)

A most készülő Chisineu—Salonta (Kisjenő—nagyszalonta) vasutvonal kiépítése után óriási perspektívája haladás mutatkozik majd Arad vasúti közlekedésének fejlődése terén. Az utóbbi időben ugyan határozottan javultak Arad vasúti összeköttetései viszonyai, de az egyik szomszédos nagyvárossal, Oradea-mare (Nagyvárad) még mindig nincsen közvetlen kapcsolata. Ezt a kapcsolatot létesíti majd a most épülő Chisineu (Kisjenő) vasutvonal, amelynek megnyitása után Arad érdekes módon kerül egy új hatalmas vasutvonal egyik főállomásává.

A régi román vasúthálózat 3000 kilométertér Versailles és Trianon háromszor annyi magyar és orosz utvonallal gazdagította. A román kormánynak egységesítő programja a legnagyobb problémák egyikével akkor kerül szembe, amikor az új hálózatnak a régivel való szerves egymásbafejtését kell megoldania. Most arról értesülünk, hogy a román kormány ennek a problémának a megoldására nagy szabású vasútépítő tervet dolgozott ki, amely

az új jugoszláv vasúti programmal összefüggésben

LEGUJABB.

Bombamerénylet egy konzulátus ellen.

Páris. Tegnap este a marseillesi olasz konzulátus ellen bombamerényletet követtek el. Emberéletben nem esett kár. A tettes elmenekült.

A Landau-pör új tanui.

Budapest. A Landau-pörben ma a bizonyítás kiegészítésére tettek előterjesztést. Az ügyész és a védő újabb tanúk között Sréter altábornagy, volt honvédelmi miniszter kihallgatását is kéri. Török Sándor védő kérdést intézett az elnökhöz, hogy Dobé milyen ügyért ül jelenleg fogságban. Az elnök kijelentette, hogy csalásért és más bűntettekért és a jelen ügy csak kiágazása azoknak.

A magyar nemzetgyűlésből.

Budapest. A nemzetgyűlésen a szociálista képviselők lemondtak özszes bizottsági tagságaikról. Hébelt bejelentette mentelmi jogának megsértését. Beterjesztették a pénzügyi bizottság jelentését az adójavaslatokról. Gál Gáspár halasztó indítványát leszavazták. A szavazás során a szociálisták a kormánypárttal szavaztak.

Mozi.

„A bronz-ember”. Az Apolló-színházban ma kerül bemutatásra „A bronz-ember” című ötfelvonásos amerikai dráma. A szebbnél-szebb felvételek, amelyek a darab háttérét képezik, csak színessé teszik a fordulat mesés szöveget, amelynek középpontjában egy fiatal, pusztán nevelkedett vadóc leány áll, aki azonban vérbeli művész. Mary a pusztáról a műtermek izzó levegőjébe kerül, a városba, ahová pusztai szomszédja, John Adams követi. A szereplő mű-

Aradon át tengerhez vivő nagyjelentőségű transzverzális vasutvonallal szereli át a Dunamedencét.

Informátorunk szerint elsősorban az Oradea-mare—Mihályfalva (nagyvárad—mihályfalva) és a Salonta—Chisineu (nagyszalonta—Kisjenő) vonalak elsőrangú pályaként való megépítése van napirenden. Ezeknek az összekötő vasutaknak a segítségével a román-magyar határ hosszában, végig a síkságon, keletre a Tisza-vonal mögött olyan elsőrangú közlekedési vonal keletkezik, amely Sighetul (Máramaroszigettől) indulva, Satumare (Szatmárt), Oradea-mare (Nagyváradot), Aradot, Timisiora (Temesvárt), Lugoj (Lugost), Caransebis (Karánszest), Orsovát fogja érinteni, itt a Dunát átszeli és a jugoszláv kormány által már megépített Knyazevác-nisi vonalon át a Dojran-tó mellett Szalonikiig fut.

Az Erdős-Kárpátoktól a Földközi-tenger legjelentősebb balkáni kikötőjéig futó hatalmas közlekedési vonalnak gazdasági fontossága nagy távlatú perspektívákat nyit meg.

vészek mind kivételesen szép művészi teljesítményt nyújtanak. A képszombatig marad az Apolló műsorán.

„A costilizai haramia nő” második rész az Urániában. Páratlan érdeklődéssel fogadta az Uránia közönsége az érdekes amerikai kalandtörténetet, amely váratlan fordulataival és különösen érdekes meséjével keresztülszövedik a legbájosabb szerelmi regényen. Izgalmasabbnál-izgalmasabb jelenetek során bonyolodnak az összekuszált szálak, az üldözött szerelmesek egymáséi lesznek a megérdemelt boldogságban, a haramia nő pedig nem várva meg az üldözőket, maga szolgáltatta magának igazságot egy revolvergolyóval.

Közgazdaság.

Tovább esik a márka.

A londoni konferencia kudarcakatasztrófális hatással volt a német márka értékalakulására. Még az utolsó pillanatban is bizakodó volt a német közvélemény, sőt Zürichben a márka 0.70 centimesra emelkedett. Mikor azonban a konferencia kudarcának hiteles híre megérkezett, valóságos pánik támadt a piacokon és a berlini tőzsdén nagy tételekben keresték az összes idegen valutákat. A dollár amely szombaton még 890 márkán állott Berlinben, hétfőn felszökkent 970 márkára, a keddi tőzsdén már 1040 márkáért viharosan keresték a dollárt, azonban a kínálat távolról sem állott arányban az egyre növekedő kereslettel. A dollárral együtt természetesen élénken keresték a többi idegen valutát is, aminek következtében a márka

szombati árfolyamához képest értékének körülbelül egy harmad részét elvesztette. A londoni tőzsdén a márka értéke újból nagyot esett. Egy angol fontért 4300 márkát fizettek, ami a londoni jegyzésekben rekordszámot jelent.

Aradi valutaárak (augusztus 17.): Dollár 145, márka 19, szokol 400, dinár 160, francia frank 13, magyar korona 10. — Kifizetések: Budapest 10, Bécs 440, Berlin 16, Prága 420.

Bucuresti kurzusok (augusztus 17.): Márka 18, francia frank 12.5, dinár 180, szokol 433, dollár 135, magyar korona 11.50. — Kifizetések: Páris 11.80, Newyork 135, Prága 450, Berlin 14.5, Bécs 24, Budapest 9.

Zürichi nyitás (augusztus 17.): Berlin 51, Newyork 524.25, Milano 23.60, Prága 15.50, Zágráb 152.50, Varsó 7.50, Bécs 1, osztrák lebelyeg zetti korona 1.25.

A leu párisi jegyzése (augusztus 17.): 7.80.

Budapesti hivatalos zárlat (augusztus 17.): Bucuresti 10.50, London 7100, Berlin 152.50, Páris 1267, Prága 48.25, Zürich 303, Bécs 2.45, Newyork 15.95.

Zürichi zárlat (augusztus 17.): Berlin 49, Newyork 524.75, Milano 23.49, Prága 15.30, Budapest 33, Zágráb 152.50, Varsó 7.

Megkönnyítik a csehszlovák cukor Romániába való bevitelét. A csehszlovák köztársaság prágai kereskedelemügyi minisztere elrendelte, hogy a cukorexportálás 1922. évi október hó 1-től exportálási engedély és díj nélkül történjék. Egyben a cukor szabad exportja elé sem gördítnek semmiféle akadályokat. Román szempontból nézve, e körülmény esetleg a romániai cukorárak olcsóbodását is maga után fogja vonni.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

„Ion Limbeck et Fiu” Arad. Fabrica de costururi de metal si Intreprindere de inormantari. Plata Avram Iancu (Szabadság-ter) 22. Színház-épület.

Üzv. fényes Naszády Ivánné szül. sepről Czérán Julia, egy a sajtó. valamint fia: fényes Naszády Tibor és fényes Naszády László, továbbá menyje fényes Naszády Lászlóné szül. Bernád Irma, unokái fényes Naszády Mária és fényes Naszády Iván és számos rokoni nevében is fájdalomtól megtört szívvel jelenti, szeretett jó férje, édes apjuk, após és nagyatyjuknak

fényesi Naszády Iván.

ny. kir. ítélőtáblai bírónak Aradon, 1922. augusztus hó 16-án este 11 és fél óraker, munkáséletének 78-ik évében, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. Drága halottunk hült tetemei a felső temető halottas házából 1922. augusztus hó 18-án délután 6 óraker fognak a rom. kath. vallás szertartásai szerint a helybeli felső temetőben lévő osaládi sírkertünkben örök nyugalomra helyeztetni. 11956. Az engesztelő szent-mise áldozat a megboldogult lelki tidvéért a főt. Minorita-atyák templomában 1922. évi augusztus hó 22-én délelőtt 10 óraker fog az egker Urának bemutatattani. Adjon neki az ég Ura csendes nyugalmat! Béke poraira! Arad, 1922. évi augusztus hó 17.

Könyvkötészeti tanulóleány felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

Utlevelekre vizumot 55.— Leleért legpontosabban leggyorsabban a „Kelet” hírlapiroda szerez

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:
Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetéséi ára **75 bani**.
Vastagabb betűvel **1 lei 50 bani**.
A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
Hirdetéseket délután **5 óráig** veszünk fel.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
A legkisebb hirdetés ára **10 szög 7 lei 50 bani**.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

MERGERTÓ BARATJA lennék saját lakással rendelkező hölgynek, kit szerényen támogatnék. Kimerítő választ kérek „Mergertó barát” jellegre a kiadóba. 3806

Alkalmazás.

FOGTECHNIKUS tanulónak felvétetik 4 középiskolát végzett. fu. Cim a kiadóhivatalban. 12533

DEUTSCHES FRAULEIN sucht Stelle zu Kindern. Unter „Sofort” an Aradi Közölny. 3799

SZŐLŐ és gyümölcskertész (speciális) azonnal állást keres. Ioan Vacean Arad Strada Virginia Hotoran (Erzsébet-utca) 9c) 3803

GYAKORNOK 4 középiskolával, vagy román, vagy német nyelvismerettel, azonnal felvétetik I. Nacht, Arad, Str. Decemvrie (Fa-utca) 1. 12534

ÉRETTSÉGIZETT román fiatalember jegyzői teendőkhöz tartás, állást vállal községi jegyzői irodában. Cim a kiadóhivatalban. 12534

FIATAL GEPESZ, ki géplakatosi munkában jártas, állandó alkalmazásra felvétetik. Cim a kiadóban. 3807

TANULONAK jó erkölcsű fiút, ki a román nyelvet bírja, teljes ellátással felvesz, Jakubovits fűszer-üzlet, motoros állomásnál 8809

Vétel és eladás.

KÜLÖNFÉLE konyha edények eladók. Tudakozódhatni városi tanácsi iktatóhivatalban. 3801

MODERN, jókarban levő fűszer- és rovidáru üzletberendezés eladó. Cim Wallinger hirdetőjében. 12401

IRÓASZTAL, képek, festmények, nagy kétszemélyes vaságy matraccal eladók. Cim Wallinger hirdetőjében. 12401

ŐSZI és téli divattalalbumok 400 és 300 modellel 35 lei és 30 lei. Kelet hírlapiroda Arad. 12534

BUTOR. Ebédlő és nálószobák olcsó árban kaphatók Wiegensfeld butorraktár. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca.) 4836

TEKERCS CSOMAGOLÓ PAPIR vas- és vasárpapírokban olcsón beszerezhető Knieser papírkereskedőnél Str. Tudor Vladimirescu (Dobó-utca) 1. 11851

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, figurákat, vázakat, szobrokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, festményeket, mindenfajta ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnázonyveket, dísztárgyakat és egyéb gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique (Bulev. Regina Maria 20. Fischer Eliz-palota.) Alkalmi ajándékok dus bevásárlási forrás. 11691

GYERMEKÁGY, fehér, teljesen új eladó. Cim: Wallinger hirdetőjében. 12401

MINDENKINÉL TÖBBET. FIZETÜNK képekért, bronz, márvány és porcellán figurákat, perzsa, szmirna, argamant-szönyegeket, török kendőkért, antik és modern butorokért, zongorákért, modern és antik dísztárgyakért, japán vázákért, régi ezüst és arany műtárgyakért, mindennemű műbecsű régiségekért Szépművészeti Salon Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) Ortutay-palota. 11911

ELADÓ pinceberendezés 1000 Hl. hordó kifogástalan állapotban 12-69 Hl-es nagyságban. 3664

Ingatlan.

IGEN SZÉP MAGÁNHAZ eladó. Cim Kelet hírlap-iroda. 12528

SÉGA Ujtelep Drégely-utca 12. számú ház sürgősen eladó. 3804

Str. GRIGORIE ALEXANDRESCU (Bercesényi-utca) 48. számú, Piata Luptelei (Szent Péter-tér) 4. számú házak eladóknál. Bővebbet szívességből Zombory Iodrásznál. 3616

Ellátás.

SZOLID FIATALEMBER teljes ellátást keres. Cim a kiadóban. 3805

Különféle.

COPYINGOFFICE leíró, sokszorosító, fordító iroda, dictáló szoba Schmotzer S Szegfűnél, Luther-utca. 3649

Könnyű benzin

és gyógyszereszek részére világos napraforgó olaj kapható

Lengyel Gyula

olajüzletében Bul. Reg. Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 22. 12534

Uzemünk

nagyobbitása végett keresünk

500.000 Lei-el rendelkező társat. „Tőke biztosítva” című ajánlatokat Wallinger-hirdetője továbbbit. Kereskedők előnyben. 12402

Lekvárfőző üst

három darab, egyenként 500 literes olcsón eladó.

Moskovitz Mórnál, Arad, Piata Catedralei (Tököl-tér) 2a. szám. 11745

Mézes Géza

cimfestő és mázó.

Készít modern kivitelben üveg, lemez, fa stb. cégfeliratokat. Strada Bratianu (Weitzer János-u.) No. 8., a volt Czeiler helyiség. 11745

Értesítés!

A n. é. hölgyközönség szíves tudomására adom, hogy külföldi tanulmányutazásról visszatérve, üzemet ismét megkezdtem. Vállalom a legújabb angol és francia modellek után mindennemű női toálették készítését jutányos ártért. Szíveskedjen bármilyen mértékű modellek beküldése után szállítok. oo oo

Közkívánatra ez év szeptember hó 1-étől kezdve 6 hetes szabásati tanfolyamot

nyitok, ahol az érdeklődőknek módjukban lesz a legújabb szabásati technikát elsajátítani.

Tanórák 3-szor hetenként este 6-8 óráig

Tisztelettel: 12401

Jäger József,
modell női szabósága Strada Bratianu (Weitzer János-u.) 2. Minerita-palota.

Eladók:

Strada Mislocul (Közép-utca) 6. Str. Cosbuc (Wesselényi-utca) 13. számú magánházak.

Bővebbet kizárólagos megbízottunknál: WALLINGER-irodában, Str. Eminescu (Deák F.-utca) 10. ahol több olcsón eladó bér és magánház van előjegyzésben. 12402

Primăria Oraşului municipal Cluj.

Nr. 14484-922. cons.

PUBLICATIUNE

Aducem la cunoştinţă publică, că proximal mare Targ de vite in oraşul Cluj se va ţinea in zilele de 29, 30 şi 31 August 1922, la acest targ se pot mănă tot felul de vite libere de boală. In ziua de 1. Septembrie 1922. se va ţinea targul de măriuri.

HIRDETMEŊY.

Közírré tesszük, hogy Cluj városában a legközelebbi Országos állatvásár 1922. augusztus hó 29. 30. és 31-én tartatik meg. Ezen vásárra mindenféle egészséges marha szabadon felhajtható. Kirakodó vásár szeptember hó 1-én.

Cluj, la 11. August 1922. 3802

s. s. Dr. Imre Pop, primar.

Telefon No. 74. :- Telefon No. 74.

Utazók figyelmébe!

Arad—Oradea-mare között állandó autójárat, a nap minden órájában indul

FEIER-GARAGE-tól 300 Lei személyenként.

Jegyek válthatók Aradon: Feier-garage. Iroda: Bul. Reg. Ferdinand No. 14. Oradea-mare: Gukor-garage. Telefon No. 1501. Utazó közönség kényelmi szempontjából házhoz megy. 3808

Kitűnő minőségű sárga és görögdinnye

kapható Tirszin Vlada termelőnél, 64, Uj-utca 29. sz. alatt. Nagyobb vételnél házhoz szállítva. 8800

Benzin motor

3, 6, 8, 10, 12, 16, 20, 25, 35 Hp.

Nyersolaj motor

10, 20, 24, 30 Hp.

1 drb. iparvasuti hidmérleg 50 q, 3 komplett 36—42" malom kőjárat francia kővekkel.

1 drb. cementtéglaprés, 1 drb. kompresszor 2", 1 drb. közszivattyú 8", 1 drb. □ víz vagy olaj tartály 14 köbméter, forraszók, közlőmű tengelyek, csapgyak, vasöntvények szállítást vállalja

Aradi vasipari részvénytársaság vasöntőde és gépgyár ARAD. 12665

Nagybányai

Ólomházat

(ólmogelét)

raktárral szállit 3765

Bizám mérnök műszaki irodája

Oradea-mare (Nagyvárad), Körös-utca 27.

Jóállapotban levő üvegalonokat megvételre keresünk.

12533

MAYER RICHARD és TARSÁ

Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 18. sz.

AZ IGAZI UTAT!

Hamburg 6, Postafiók 12231

Dr. H. Soltan, betegkezelés

költözköztet megírtam.

gárt, ellenkező esetben az összes

bevitel. Ezazalok tartalmában

Speciális szellemi és lelkényesben

esetű ajánlatoknál közbevettem.

Aradon az engedje magát

speciális szellemet Szervezett za-

dójá meg szerkesztés elkesztés

struktúra elmerészes esetén ten-

meg a világban azazonyok. Men-

diáman tanulom réven találják

Borkövet

minden mennyiségben vesz

RUZSONYI LAJOS

borbizományi és ingatlan forgalmi ügy-
nöksége Sírja (Világos). 1554

TERNOLIT

PALÁVAL

van fedve a Strada
Cosbuc (Wesselényi-
utca) 2. számú ház.
3175

Maschinenfabrik
Kappel & Co.
Chemnitz

Nagy választék:
Író- és sokszorosító gépekben,
kellékraktár.

Szakszerű javítóműhely

Író, számológépek, National Cas-
sák, tökéletes javítása. Kulans ki-
gészítés.

Schmotzer & Szegfű

Strada Luther No. 1. 3795